Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV — Reus, Dissapte 6 de Octubre de 1900 — Núm. 3.685

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Redacció y Administració

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . » 7
Anuncis, á preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l **XAROP SERRA** es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sía tota classe de . . . . . . **TOS**

La que paga més contribució de la provincia.

LAPIDAS — LAS MILLORS Y MES BARATAS — **Vda. y fills de A. Auqué** — **REUS**

Plassa Constitució, 17 y Galanas, 1

Recordeu als morts

Pera 'l 2 del próxim Novembre

PEDRAS MORTUORIAS

de marbre, varis colors travalladas al burí, mate y relleu, desde **15 pessetas**; dauradas á **meytat de preu**

50 per 100 de rebaixa en las inscripcions.—**De franch** la colocació en lo Cementir.

TALLER DE MARBRES

LLOVERA, 23. VIUDA VILA LLOVERA, 23.

TALLER DE PLANXAR
DE
REGINA LEIRA

Desde 'l mes de Juliol d' aquest any, se troba establert en aquesta ciutat un taller de planxar, montat ab tots los adelantos que tan delicat travall requereix.

Dit establiment te una secció espacial pera 'l rentament de cortinatjes, transparents, stors, vels, etcétera, etc.

Així mateix se rentan vestits de seda y merí, y tota classe de mantellinas.

Los objectes que surten del rentament no experimentan cap dany, conservantse com surtits de fàbrica.

Se donan llissons á senyoretas y se serveixen los encarrechs ab la major pulcritut y economía.

Carrer de las Galanas, 6, tercer, 1.ª—Reus.

MERITORI

Se 'n necessita un de 10 á 12 anys pera una casa de comers.

Informarán en aquesta imprempta.

Secció doctrinal

Un altre poble esclau

Desde 'l comensament de la guerra del Transwaal contra Inglaterra, s' han anat succehint fets y més fets que han tingut en conmoció á tots los que seguían las peripecias de la lluyta.

Primerament fets d' armas notables pels boers, que semblava havían de fer humillar al inglés com feu alguns anys enrera, y que 'l poble boer tornés á gosar de la independencia, necessaria á tot poble perqué prosperi y progressi.

Més, la lluyta ha seguit lo seu curs, y avuy ha cambiat per complert l' aspecte ab que 's presentava al comensament.

Lo govern inglés possehint la forsa de las armas, forsa bruta per la que molts pobles están esclavisats, vegent que perdía en aquella lluyta, aná abocant més y més homes, més y més armas de matar gent, pera lograr dominar al poble aquell, tan noble com brau...

Avuy, aquest se troba que ha tingut derrotas sérias que l' han malmés d' un modo gran, més, per això, segueix lluytant com al comensament, ab valentía y coratje, volguent cumplir las paraulas d' En Krüger, de que morirían lluytant per sa independencia, ó tindrían aquesta, presentantse la qüestió d' un modo que sembla tindrán [illegible] primer, per pendre lo segón.

Ab tot; sempre 'ls boers, com á coneixedors del terrer que trepitjan, preparan devegadas, emboscadas als seus enemichs, de las que aquestos resultan ab nombrosas pérduas y derrotats.

Peró, com havém dit, aquestos tenen la forsa de las armas, y es de creure que 'l poble boer, se tindrá de veure esclavisat, després de fer esforsos que semblan inhumans, y de sostindre una lluyta per espay de molt temps.

En aquesta guerra, un home es admirat. Aquest es En Krüger.

Sostinguent sempre la guerra, donant ánims als que defallian, propagant arreu lo anar á la lluyta, pregant se fés la guerra ab dignitat y legalitat, ha permanescut sempre en lo seu lloch de President d' un poble mascle que vol ser independent, ó deixará de ser poble.

Més, avuy aquest home, se n' ha anat á Lorenço Marquez, posessió portuguesa, sense que 's sápiga l' objecte perque ho ha fet, encare que 'l que més probabilitats te, de ser veritable, es que 's proposa visitar los governs d' Europa. pera protestar del acte que fa Inglaterra.

Peró ¿qué 'n treurá de bó? Res més sinó que si per acás temps á venir encare quedan descendents dels boers, podrán aquestos reclamar lo que se 'ls roba avuy.

Per lo demés, res més ne treurá, puig ¿á quin govern acudirá perqué l' ajudi?

No pot acudir á cap, puig no hi ha cap Estat que no hagi esclavisat á alguna Nació, y si hi ha una excepció, aquest prou feyna te, pera procurar que no li passi lo mateix que als boers.

Si va á Russia, trobará te esclavisada la Siberia, Finlándia y part de Polonia. Si compareix devant del govern d' Austria, que parlin los txechs y demés pobles del imperi; si á Alemania, tots los regnes que no son Prussia; si á Fransa, Tunez, Argel, Madagascar, etc., etc., á Italia, Sicilia, Abisinia y altres; si al Japó, bona part de Xina; si als Estats Units, Cuba, Filipinas y si á Espanya... val més que no 'n parlém.

Si mirém pels demés, aquestos son los que hem dit tenían prou feyna procurant que no 'ls hi passi lo mateix que al Transwaal, com ha passat á molts y molts d' altres.

Més del mateix modo que aquestos avuy se deixondeixen pera reclamar lo que es d' ells, y donada la forma en que s' amparan, es segur que tardant ó no tardant, guanyarán, encare que 's vegi opresonat y esclau 'l poble transwaalench; no es de creure que mori, donchs, sense volguer dir que estigui algún temps com si estés mort, dia vindrá que tornará á aixecarse pera recuperar lo que avuy li roban.

A. Granada y Pich.

Los capdills proscriptes

¡Væ victis!

L' exemple d' iniquitat no es pas d' avuy, es de sempre. Lo cadáver mutilat de Pompeyus lo Magne presentat servilment pels cobarts egipcis á Juli César, vencedor de Farsalia; Cárles XIII de Suecia, derrotat á Poltawa y expulsat després de la Turquía ahont s' havía refugiat, á instigació y pera complascencia de Pere 'l Gran de Russia; la multitut de *caciques* indígenas sacrificats pels espanyols en aquells primers temps de colonissació de las Américas; l' infortunat últim rey de Polonia Estanislau Lenkzinsky, perseguit en son refugi de Versailles per las diplomacias de Viena y de S. Petersbourg; la heroina Joana d' Arc, cremada viva pels inglesos á Orleans; l' integérrim general espanyol Alvarez de Castro, bárbarament assessinat pels francesos á Figueras; lo gran Napoleon, víctima de la crudeltat y del utilitarisme británich; Murat, l' ex-rey de Nápols, fusellat, en lo jorn de desgracia, per sos propis soldats; Abd-el-kader, confinat y mort de tristesa á Damasco; Cettiwayo, acabat traydorament pel clima mortífer d' Inglaterra; Arabi-Bey, extranyat de sa pátria pel vencedor y desterrat al Congo; tots y cada un d' aquestos personatjes históriochs y d' aquestos cassos son una paladina mostra de que es sempre prou desventurada la sort del capdill que, tot y lluytant per la defensa de las cosas més grans y respectables que hi ha en lo mon (la independencia de la pátria, la llibertat política, la integritat de la fé relligiosa) te la desgracia d' esser vensut, y, particularment, te la de caure en mans ó en poder de son vencedor ó be la d' haver de menerter de la sempre dubtosa garantía de seguretat personal del refugi en un país extranger.

Mes, de totas maneras, en contra d' aqueixa especie de lley general de condempnació del infortuni, que ja 'l nostre Calderón havía formulat dihent que: «en batallas tales, los que vencen son leales, *los vencidos son traidores*»; en contra d' aqueixa, que sembla ser una lley general histórica, podría objectarse que en la Antiguitat pagana no 's coneixían ni, per lo tant, se practicavan las máximas sublíms de mansuetut y de caritat proclamadas pel Cristianisme que vingueren á esborrar l' ominós *adversus hostem æterna auctoritas esto* que havía escrit en las *XII Taulas* lo llegislador romá. Pedría també dirse, en relativa justificació de determinadas depredacions comesas en alguns temps de las Edats mitja y moderna ab los capdills vensuts, que 'l verdader Dret de gents, malgrat la difusió del Cristianisme, restava encare prou desconegut ó enderrerit; que las prácticas d' humanitarisme 's trobavan molt poch extesas; que la veu de la Filan-

tropís en que apâreixen inspiradas moltas institucions modernas no s' havía deixat pas totjust escoltar; que 'ls perjudicis d' índole política, social ó relligiosa propis de semblants épocas ofegavan los naturals impulsos dels sentiments d' altruisme en los corts de tothom; que la preocupació prou generalisada de considerar com á súbdits revoltosos als que prenían la iniciativa de la defensa de certs paíssos de colonissació en contra del invasor extranger, rebaixava en molt la culpabilitat dels que sistemáticament exterminavan, perseguían y deportavan als capdills dels enemichs.

Pero avuy no es aixís. Avuy, ademés d' haverse precisat ab tot cuydado pels moralistas y pels escriptors dogmátichs lo sentit y la extensió de las máximas de caritat vingudas á proclamar pel Cristianisme, 'ns trobém en presencia d' un Dret de gents que ha estatuhit la major porció de sos preceptes, ab beneplácit del concert de las nacions civilisadas, baix la forma de convencions ó d' acorts internacionals obligatóriament sancionats per la formal garantía dels Estats firmants. Nos trobém, igualment, baix lo regnat d' una sana tolerancia d' opinions y d' ideas relligiosas y políticas tan lata que ella sola sembla donar la seguretat á tothom de que ningù podrá ser perseguit ni atropellat en nom dels interessos d' una nació cualsevol, d' una confessió relligiosa, d' una idea, després d' acabada la llnyta armada a que una contraposició d' interessos ó d' ideas hagui pogut donar lloch... Aquells, los preceptes taxatius del Dret escrit internacional, ordenan respectar y no causar cap perjudici á la persona del enemich vensut. Aquestas, las máximas y las prácticas de sana tolerancia social emanadas de la influencia del Cristianisme, 'ns aconsellan y 'ns indican que devém ampararlo y afavorirlo...

Ab tot, es precisament avuy (quan aqueixa mateixa Europa que, perque ha sapigut inventar ab prou temps la llegenda dels embaixadors assessinats á Pekín, se llensa á sang y á foch cap á *civilisar* la Xina, no perdonant ni *donant cuartel* als presoners y als ferits), es precisament avuy, á las acaballas del sigle XIX, que Inglaterra deporta encare á n' en Cronje y als seus subordinats rendits á Santa Helena, pera durlos després fins á Ceylán, ahont morirán tots consumits perdas febres endémicas dominants en aquella isla. Y es també avuy, pera nova vergonya, que la respectabilíssima, que la eminent, que la noble figura del President Mr. Krüger, prescripta desvalguda com la de cualsevol aventurer estrafalari, s' ha fet objecte de ludibri y de persecució encarnissada per part dels valents *conquistadors* inglesos del Transvaal.

Que Deu no 'ls ho tingui en retret á aquestos últims en sa infinita Misericordia, si es que 'ls ha pogut perdonar la memoria de Cettiwayo y d' Arabi-bey que encare semblan clamar venjansa al Cel... Per lo demés, bo fora que 'ls ingleses se recordessin de que quan los boers tenían agafat y presoner al filibuster Dr. Jameson dintre de Pretoria no 'l varen fer fusellar pas, segons se mereixia, sino que sapigueren despreciarlo.

MAX.

Política al ús

Funestíssim ha sigut pera nostre desventurat país en general y pera la patria «chica» en particular la gestió polítich administrativa del gabinet Silvela.

Pujá aquest home com la espuma y com ella s' evapora, se desfá, se pert en un buyt format per la inconsistencia de sas ideas, per sa frivolitat, per son temperament meridional que l' impossibilita materialment pera exercir perfectament lo cárrech de quefe d' Estat.

No pot ni deu regir los destins d' una nació, malgrat aquesta sía pobre y agotada com la nostra, un home «veleta».

Y Silvela ha demostrat serho en moltas ocasions. Recentment ha donat lo cop de gracia.

Son viatje á San Sebastián y sa «charlatanería» han sigut y serán causa de que 's derrami sanch en las regions gallegas. Ho augurarem fa temps y hem, desgraciadament, acertat.

Végis sino lo ocorregut entre trainers y jeiters. Abdós partits (dihemho aixi) tenían formalíssimas promesas fetas en ocasions solemnes per lo president del Consell de ministres, de que estavan absolutament lliures y autorisats pera exercir sa respectiva industria.

Pero las trainyas son completament oposadas al jeite y ha ocorregut, lo que no podía menos de succehir, que han arribat á las mans los distints entusiastas y s' ha derramat sanch.

No content lo senyor Silvela ab haver portat las cosas á aquest terreno ha volgut penjar lo «sambenito», únich emblema difamant que li faltava, á sa política, y al efecte, pera evitar las colissions que ab sos desacerts ó inconstancias ha alentat, hi enviá un barco de guerra, com si 's tractés de «revoltosos ó rebeldes», á menos que eixís alguna Real Ordre que declari sediciós á tot lo que reclami 'l cumpliment d' una promesa.

S' han fet detencions y algunas familias estarán sens pá durant uns quants dias, lo qual no será obstacle pera que cridi á sa porta lo recaudador de las contribucions ó 'l arrendatari de las cédulas.

¿Pot desitjarse més?

La crisis llanera

Es de doldre que mentres la industria cotonera 's mou y gestiona pera remediar en lo que 's pugui la crisis actual, la industria llanera, molt important á Catalunya no dona senyals de vida. Aquest fet es evident, y pot ser fill de que ó be hi ha falta d' iniciativas entre 'ls fabricants d' aquest grupo, ó be las entitats representants y fomentadoras de la industria la deixan arreconada.

La crisis que atravessa la industria llanera es sens dupte més fonda que la del cotó. Las causas que la generan son unas iguals á las que motivan la crisis de la cotonera, y altras en extrém oposadas á las d' aquella. Le causa de crisis que es iguai y mútua es la pérdua dels mercats, efecte dels darrers desastres, quinas conseqüencias á tots arreplegan. Las causas que son oposadas son las fillas del preu de la primera materia, ja que en la industria cotonera 's fa difícil lo manufacturar per la puja del cotó, y en la industria llanera origina la crisis la baixa de la llana, que en vuyt mesos ha perdut un cinquanta per cent del seu preu.

Aquesta última manifestació necessita esplicarse. A Espanya 'l Govern té posats uns drets á la entrada de las llanas extrangeras pera favorir als ramaders castellans, que venan á ser d' un vint per cent, lo que juntantse al trenta per cent del cambi, resulta molt pujat. Aixó obliga als fabricants que 'ls hi permet la especialitat de la seva industria, á comprar llana d' Espanya, peró com que en lo mercat universal la llana s' ha abaratit y 'ls negociants de llana tenen fondos per las bonas cullitas y no necessitan ni volen pendre, no hi ha més recurs que buscar l' estrangera, barata pera tothom, cara pera nosaltres.

L' actitut dels remaders castellans es que aquesta qüestió del tot decidida. Quan se 'ls hi ofereix per las sevas llanes preus rahonables ab relació al valor en que avuy se cotisan per tot. se declaran ofesos, y guardan aquell producte pera un altre any, ab la esperansa d' una millora de preu pera allavors. Es tan cert aixó que totas las talladas darreras están en dipósit y no s' ha vengut res d' ells.

Aquesta alteració de la balansa de cotisacions de llanas entre l' estranger y aquí quedaría totseguit desfeta, suprimint lo dret del vint per cent d' aduanas, dret que no estableix cap altre Estat per béns que tingã.

La industria llanera 'n sofreix fortament d' aquest ordre de cosas y la crisis se presenta esfereidora. Cara com resultan aquí 'ls productes, pels drets d' aduans que gravan la primera materia, no 's pot pensar en exportar, y á la vegada 'l mercat espanyol refusa las manufacturas de llana al preu que tenen de ferse pagar, perque 'ls compradors no ignoran la baixa considerable que ha tingut per tot la llana.

Lo Govern podría minvar molt la crisis de la industria llanera, ab lo remey que havém apuntat, aixó es, la lliure entrada de la primera materia, y en cás que aquesta mida de justicia, no 's podés practicar aquí com se practica per tot lo mon, al menos que 's permetés provisionalment la entrada de las llanes á Espanya, sense drets, per mentres duri la crisis industrial, que aumenta sensiblement cada dia.

BATISTA A. COMAMALA.

CRÓNICA

Sessió del Ajuntament

Baix la presidencia de D. Emili Briansó y ab assistencia dels regidors senyors Massó, Pallejá, Vergés, Vallvé, Jordana, Güell, Artés, Navás (E.) y Navás (J.) se celebrá ahir nit á l' hora de costum la de segona convocatoria corresponent á la present setmana.

S' aprobá l' acta de la anterior.

Los Instituts de Baeza y Mahó han contestat al prech d' aquest Ajuntament que no poden unirse pera fer junts la petició per tenir aquesta ja concedida pel govern; acordantse, enterats d' aixó tornar á recorre á Madrit pera procurar conseguir la permanencia de nostre Institut.

S' acordá donar las gracias al Director de la Maquinista Terrestre y Marítima pel regalo que ha fet, consistent en alguns dibuixos, á l' escola municipal de dibuix.

Se llegí un ofici firmat pel professor de dibuix senyor Casals demanant materials y professors ausiliars que requereixen á l' escola municipal de dibuix; acordantse, en tal motiu, retirar lo dictamen que referent á la subvenció de la escola del Hospital, quedá sobre la taula en la anterior y aixís se puga novament dictaminar sobre tots dos assumptos á la vegada.

Se doná compte del sobrant y beneficis que resultaren de las festas del passat any, important 4900 pessetas y s' acordá votar la cantitat mateixa de 3,000 pessetas, que sobraren pera las Firas y Festas del present any.

S' aprobaren varis comptes de particulars contra l' Ajuntament.

Lo Sr. Pallejá, acabat lo despaig ordinari, feu present que 'l dia 15 de septembre prop passat acabá 'l plasso pera concedir aygua del comú, acordantse ab aixó prorrogar lo plasso fins á primer de Janer del vinent any en quin temps se podrán pendre nous acorts sobre 'l mateix.

Y s' aixecá la sessió.

En la reunió que celebrá ahir la Comissió organisadora de las firas y festas que se celebrarán á aquesta ciutat los dias 27, 28, 29 y 30 del present, s' acordá fer una *traca valenciana* en los Arrabals, número aquest que per sa novetat será sens dubte, dels que més cridarán la atenció.

També 'ns consta que la comissió recaudadora travalla ab gran activitat per l' indicat fí y segons nostras noticias está sumament satisfeta del resultat de las sevas gestions.

Solzament aixís prenentsa per part de tots l' interés que 's requereix en aquets cassos pot resultar equivocada nostra opinió vertida en un principi, prenent peu del escás temps ab que 's contava pera portar á cap las firas y festas d' aquest any.

Celebrém que sigui aixís y ab aquesta convicció seguirém ocupantnos dels números que formarán le programa.

Segons noticias, que tením per certas, las juntes de senyors administradors de la Ermita de la Mare de Deu del Roser, ab motiu de la festivitat de demá, *Roser de tot lo mon*, ha organisat una festa dedicada á la Excelsa Verge, cantantse á la tarde, á dos quarts de cinch una salve y altras composicions per distingits y reputats cantors.

En le sorteig de Bonos de la actual Exposició Universal de París, verificat lo dia 25 de Septembre últim, resultaren favorescuts ab los primers premis los números segŭents:

Série	51	Núm.	6.296	Franchs	100.000
»	193	»	5.968	»	5.000
»	205	»	4.620	»	5.000
»	17	»	1.463	»	1.000
»	62	»	5.374	»	1.000
»	186	»	4.908	»	1.000
»	308	»	6.315	»	1.000
»	309	»	242	»	1.000

La Banda «Joventut Reusense», dinmenge inaugurará un saló de ball titolat «La Bona Sombra» lo qual estará ricament adornat.

Hem tingut lo gust de veurer algunas probas de las fotografías de diferents punts y monuments d' aquesta ciutat, que han de figurar com detalls en lo programa de las firas y festas que 's celebrarán del 27 al 30 del present y totas ellas (las probas fotográficas) revelan, per sa llimpiesa y elecció dels detalls, lo bon gust del jove aficionat que ha portat á cap aquest travall que ha d' adornar los programas.

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Administració de Consums per diferentes especies pujá la cantitat de pessetas 863'54.

Ens escriuhen de Lleyda que s' ha obert sumaria contra uns distingits joves lleydatans que feren dinmenge passat una excursió á Torres de Segre.

Sentím l' incident.

Lo 18 del corrent á fí de discutir lo pressupost ordinari del próxim any y despatxar los demés assumptos pendents, tornará á reunirse la Diputació provincial.

Dinhen de Arnes que 'l dia 25 del passat més estallá una gran tormenta y, com de costum, en aquell y altres pobles de la comarca, lo segristá comensá á voltejar las campanas pera allunyar la tempestat y en

lo moment en que abandoná la torre de la iglesia pera anarsen á dinar, quan encare vibravan las últimas campanadas, caigué un llamp en lo campanar, causant danys de consideració, donchs á pesar de ser la obra sólida, fou en més d' una tercera part destrossada, cayent sobre las casas vehinas, en las que causá també graves desperfectes.

—

En la actualitat existeixen en lo Penal de Tarragona 338 reclusos, distribuhits en la forma següent: Cuartel de la Pedrera, 250; quartel del Miracle, 133.

—

Lo colegi d' advocats de Tortosa, ha acordat per unanimitat adherirse á la proposició aprobadá per lo Barcelona, sobre l' ús en los Tribunals, de las llenguas espanyolas, nó castellana.

—

Nostres apreciables lectors llegirán en la present edició un anunci de la *ben reputada* firma dels senyors **Valentín & Cía.**, Banquers y Expendeduría general de lotería á *Hamburgo*, tocan á la lotería de Hamburgo y no dubtém que 'ls interessará molt, ja que s' ofereix per pochs gastos alcansar en un cás felís una fortuna ben important. *Aquesta casa envía gratis y tranch lo prospecte oficial á qui 'l demani.*

Crónica teatral

A no tenir un carácter franch y expansiu que 's decanta sempre pel costat de la benevolencia, tot lo que ahir eran ilusions y entussiasmes se convertirian avuy en enderrocadas esperansas y defalliments.

A las actuals funcions teatrals hi assisteixo com abonat, lo que vol dir al criteri d' aquells poquets *amichs* á que feya referencia en ma anterior *Crónica*, que tot ho puch trobar dolent y criticarho, sense perill que 'ls artistas me fassin cárrechs y la empresa me renyi.

Y no sols pago com abonat, sino que si vull disposar de la butaca del costat á la meva, y l' encarrego á Comptaduría, se 'm compte ab 25 céntims de recárrech del preu de taquilla; pero aixó de segur que la Empresa no ho sap, perque no vull ni puch creurer que tingui interés, sapiguent, com sap, que s' ha ma confiat aquesta secció en Lo Somatent, en veurem malhumorat y cap ficat en lo meu assiento, esperant tant sols haurer esment de galls, (sense plomas) dessfinacions, sortidas fora de tó, entradas á deshora, etc. etc.

Sería aixó injust y crudel y revelaría una desconsideració que no se la mereix qui, com jó, sempre m' he vist en lo teatre envolcallat de nuvols de color de rosa, perque he aportat al millor éxit de totas las campanyas teatrals de 8 anys, á aquesta part, los meus entussiasmes desinteressadament, apesar de que en alguns cassos, lo bon nom que 'm crech tenir, perilleva mossegat per la xismografía y apesar d' amenassarme ab la pérdua de la vida si seguía escrivint, com sap molt bé l' autentich X. X. y X.

Per aquest motiu dich, que la *Empresa* no n' ha de saber res; mes si m' equivequés, tampoch sucaria la ploma en lo tinter de las passions y venjansas, ni al sentir las obras, gosaría ab los defectes pel plaher de poguerlos traslader en aquestas columnas amenits convenientment pera ferlos més sabrosos al paladar de mos lectors; preferiría callar avans de que 's pogués creurer que es obra de ma gelosia, intentar fer cap mal á la Empresa, ó als artistas que cap culpa hi tindrían.

* * *

Som donchs ahir, en que 's va representar y se 'ns feu sentir per primera vegada «La Boheme», obra quina partitura ha sigut celebrada y aplaudida per tot l' univers, y quin *libreto* es també una joya en literatura.

Posada en una propietat en escena que no es costúm veurer en nostre teatre, l' espectador tenía motiu de satisfacció baix los tres punts de vista principal pera sortir satisfet del espectacle, com hi sortí.

Fem gracia al lector de l' argument, per no extendres en consideracions, si adecuadas poch convenients en lo present cás, y per insuficiencia de coneixements passém pel alt los inspirats motius de la partitura concretantnos en manifestar que aquesta es bona sobre tota ponderació.

* * *

La execució de la obra fou bona: lo paper de *Mimi* trobá en la *soprano absoluta*, Sra. Vigier, una verdadera artista que identificantse ab las sevas passions y sufriments, ens feu sentir de la mateixa manera las candenciosas idílicas notas del duo ab lo tenor, al segon acte, que las sentimentals y afligidas ab que exhala son darrer sospir en lo mon de la bohemia.

Dotada de una veu agradable, y educada en una bona escola, vocalisa molt bé y emet las notas ab facilitat: ataca ab pasmosa valentía 'ls aguts y 's fará aplaudir sempre ab justicia. Y si á aquestas dots sobre naturals hi ajuntém las naturals que posseheix en lo que afecta á la gallardía de son cos y á la bellesa d' un rostre encisador, sobre 'l consignar lo gust ab que l' aplaudirem fentli justicia.

La *Musete* tampoch fou desafortunada: la graciosa y simpatica Srta. Casals ab sa veu de rusinyol ne feu una creació y en lo cuarteto del segon acte, especialment, obtingué merescuts aplausos, mereixent dit número los honors de la repetició.

Los homes ja 'm dispensarán que no parli del seu travall ab extenció perque no disposo de lloch: Tant lo senyor Escursell com en Brotat, Mestres y Lleoni, contribuhixen ab las sevas dots artísticas y musicals á la bona interpretació que obtingué la «Boheme».

* * *

«I Pagliaci» y «Cavallería Rusticana» se posá en escena ans d' ahir, obras abdós conegudas y jutjadas de nostre públich.

La primera va sortir una mica desigual apesar de que feu en lo número del preludi lo barítono Sr. Mestres gala de sa ben timbrada y potent veu, lluhint totas las sevas facultats ab admirable maestría, no poguent per menos tot lo públich que rendirli un frenétich homenatje de picaments de mans, que per si sols fonamentan una reputació artística, si ja no vingués prescedida d' aquesta tan reputat com simpàtich artista. Molt bé Sr. Mestres: molt bé.

A la lluhida tasca del barítono hi respongué dignament l'afiligranat travall de la Srta. Casals, provantnos que 'l bon concepte que de ella 'ns formarem la nit del debut no era fortuhit. Sempre la vegerem encarnant lo personatje en los diferents y variats passatges de la obra y las dificultats de sa *particella* las vencía sense fer perceptible 'l camvi de una corda á l' altre.

Al Sr. Escursell no li esqueya tant bé 'l seu paper com en la «Boheme» y apesar de la seva bona voluntat, no conseguí esborronarnos la bona impresió del nostre Pagliaci, lo Sr. Morini, q. a. c. s.

La massa *entrá* una mica malament y acabá millor: més val aixís.

En quan á «Cavallería Rusticana», vista aquí també per un bon quadro lírich ens agradá, particularment la labor de la Sra. Vigier, qui en la interpretació de la seva *particella* obtingué molts aplausos.

* * *

Si la companyía actual es preludi de una regeneració comensada en lo nostre teatre y ha de servirnos per garantía de que la temporada d' hivern, será també temporada de bon gust y art, aplaudím tots, com aplaudeix.

* * *

De l' ópera «Lucía di Lammermoor» representada ahir ja 'n parlarém demá.

Per lo bé que 's portá ahir nostre públich en lo Teatre li doném l' *enhorabona*.

L' abonát X. X. y X.

Francesch Colom y Escoda.

Secció oficial

Alcaldía Constitucional de la Ciutat de Reus

Havent aceptat aquest Ajuntament l' oferiment fet per lo senyor Director de la «Escola de Comers de Reus» instalada en lo colegi de 1.ª y 2.ª ensenyansa de la carrera de Périt Mercantil á dos joves pobres fills d' aquesta ciutat que mereixin dita gracia á judici del Ajuntament, aquesta corporació ha acordat obrir un concurs per lo terme de 15 dias pera que tots quants creguin trobarse en condicions pera mereixerla puguin solicitarho d' aquesta Alcaldía en l' indicada plassa pera acordar lo procedent.

Lo que s' anuncia pera general coneixement.

Reus 5 Octubre 1900.—L' alcalde, Francisco de P. Muños.

—

Edicte

(Convocant als gremis pera l' encabessament voluntari de las especies de consum)

Don Francisco de P. Muños, Alcalde Constitucional d' aquesta ciutat.

Faig saber: que ab arreglo al Capítol XXIV del Reglament de Consums, aquest Ajuntament y associats han acordat cubrir lo cupo del impost senyalat á totas las especies de consum d' aquest terme pera l' any de 1901; intentant los encabessaments gremials voluntaris ab preferencia á tot altre medi; y al efecte de que aquest acort pugui cumplirse, invito als que en gran ó petita escala cullin, fabriquin, especulin ó trafiquin en ditas especies en lo casco y radi d' aquest terme municipal, á fí de que concorrin á la Casa Consistorial d' aquest poble los dias 8, 9, 10 y 11 del actual de 10 á 12 del matí pera que acordin si aceptan ó no l' encabessament, y en cás afirmatiu, convinguin ab l' Ajuntament la cantitat y condicions baix las quals s' ha de celebrar lo concert.

Reus á 6 de Octubre de 1900.—L' Alcalde, F. de P. Muños.—Lo Secretari, J. de Montagut.

—

Registre civil

del dia 5 d' Octubre de 1900

Naixements

Joan Batista Espinós Sotorra, de Emili y Gertrudis.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Teresa Puig Trullás, 71 anys, Carrer Galera.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Arturo.
Sant de demá.—Nostra Senyora del Roser.

Anuncis particulars

Finalment ¡oh lectors!

Podém anunciar que ha sigut vensut lo terrible mal venéreo y sifilítich.

Pera més detalls llegeixis en 4.ª página **Miraculosos confits ó Injecció anti-venéreos y Roob anti-sifilítich COSTANZI.**

SE VEN

Una parcela de terra, situada darrera de las Ollas del Cónsul, composta de sis solars de 40 pams per 80. Informarán en lo carrer Raseta de Salas, número 11, de 12 á 1.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

GRAN COMPANYÍA D' OPERA ITALIANA

BAIX LA DIRECCIÓ DEL

Mtre. D. Artur Baratta

Funció pera avuy.—Ultima d' Abono.—Segona representació de la popular ópera en 4 actes, del mestre Puccini, titulada LA BOHEME.

Entrada á localitat 90 cs. Id. al Paradís 70.—A las 9.

Telégramas

Madrid 5.

Lo senyor Silvela ha dit, que avuy ha rebut la visita del marqués de Lema.

Ahir lo marqués va anar á felicitarlo, peró no 'l va trobar á casa seva.

En la visita d' avuy lo senyor Lema ha dit á n' en Silvela que 'n Pidal no's troba gayre bé y que aquesta indisposició no 'l va deixar venir pera assistir als funerals den Martínez Campos, peró que l' actitut del president del Congrés es d' absoluta adhesió al Govern, creyent que ara precisament ab motiu de la mort del general Martínez Campos, tots los elements necessitan agruparse pera prestar la deguda cooperació al Govern.

Sembla descartat que 'ns Pidal seguirá en la presidencia del Congrés.

—Telegrafian de San Sebastian, que avuy es esperada á n' aquella capital procedent de Paris y de pas cap á Lisboa, la Reyna Pía de Portugal.

La Reyna viatja en un tren especial.

Paris 5.

S' ha rebut un telegrama de Londres dient que lord Roberts ha ordenat que 's confisquin los bens dels boers que están en armas.

—Telegrafian de Londres, que M. Slantrope publica un article al «Morning Post» amenassant á Mr. Chamberlain de revelar noticias de la seva complicitat ab en Cecil Rhodes.

PASTILLAS ❖ FONT

Cloro-Boro-Sodicas á la Cocaina y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativa com ulcerosa y granulosa; tos faringea, ronquera, afonía y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Dipósit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en totas las bonas farmacias y principal droguerias.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 4

De Barcelona, v. alemany «Emil Bereuz» de 377 ts., en lastre, consignat als Srs. Viuda y Nebots de P. Ferrer y Mari.

De Marsella, v. «Cabo Quejo» de 1213 ts., ab efectes, consignat á D. Marián Peres.

De Génova y Barcelona v. «Sagunto» de 346 ts., ab tránsit, consignat á D. Anton Mas.

De Palermo y Denia v. inglés «Bellona» de 1908 ts., ab tránsit consignat á D. Anton Mas.

Despatxadas

Pera S. Carlos, llaut «Teresa», en lastre.
Pera Hull v. alemany «Emil Bereuz, ab ví y efect.
Pera Copenhague v. danés «Douro» ab ví y efectes.
Pera Málaga v. «Sagunto», ab efectes.
Pera Bilbao v. «Cabo Quejo», ab carga general.

J. Marsans Rof

Representant, Joaquim Sociats

CARRER SANTA ANNA, 26.

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d' ahir.

Interior	72'25	Aduanas	'
Amortisable 5 0|0	93'15	Norts	55'10
Colonial	'	Alicants	80'40
Cubas 1886	86'12	Orenses	24'05
Cubas 1890	71'87	Obs. 6 Fransas	96'
Filipinas	'	Id. 3 0|0 id.	52'12
Exterior París	71'80	Id. Almansa 3 0|0	'

GIROS

París	30'65	Londres	32'85

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper.
Londres 90 dias fetxa.	'	32'30	32'40
» 8 dias vista	'	'	'
» vista	32'67	'	'
París 8 dias vista			
» vista	30'10	30'50	'
Marsella 90 dias fetxa	'	'	'
» vista	'	'	'

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.		675	
Industrial Farinera	675	700	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	700		
Manufacturera de Algodón		150	
C.ª Reusense de Tranvías	25		
C.ª Reusense de Tranvías privilegiadas 5 per 100	275	350	

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, 27.

Cotisació á Barcelona á les 4 de la tarde d' ahir.

Interior	72'27	Cubas del 86	86'12
Colonial	'	Cubas del 90	71'93
Orenses	24'05	Amortisable	93'10
Norts	55'15	Ob. 5 p% Almansa	'
Alicants	80'45	Id. 3 p% Fransas	'
Filipinas	'		

PARIS		MADRID	
Exterior	71'85	Interior	72'52

GIROS

París	30'65	Londres	32'82

Se reben órdres pera operacions de Bolsa Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paissos.

LLIBRES

Poesías, de D. Eugeni Mata y Miarons.—Una pesseta, 'l tomo.

Rosari del cor, poesías de D. Francisco Gras y Elías.—Duas pessetas, lo tomo.

Se venen en l' Imprempta d' aquest diari.

Imp. Celestino Ferrando, Plassa de la Constitució, 7

A. SALVATI COSTANZI
Carrer Diputació, 435. Barcelona

MIRACULOSOS CONFITS

O INJECCIÓ ANTIVENÉREOS Y ROOB ANTISIFILÍTICH

COSTANZI

No pochs envejosos sufreixen grandement per lo favor cada dia més creixent que mereixen del públich de totas nacions los Remeys **Costanzi**, que han curat mils de malalts de **venéreo** y **sífilis** encare sent sos mals crónichs de més de 20 anys.

Dits medicaments son d' efecte tan maravellós pera 'ls *estrenyiments uretrals*, que en 20 ó 30 dias están totalment curats, evitant además las perillosas *candelillas*. En dos ó tres dias será radicalment curada la *purgació* recent y en cinch ó sis dias la *crónica* y gota militar. Inmillorable pera las *úlceras* y *fluix blanch* de las *donas*, *arenillas* y *catarros* de la *vejiga*, *escozores uretrales*, *cálculs*, *retencions d' orina* y demés *infeccions genito urinarias* y especialment la *sífilis* encarque sia hereditaria. Pera la curació de la *sífilis*, lo Roob ha donat probas patents d' una superioritat incontestable sobre tots los antisifilítichs fins ara coneguts, perque es l' únich que no conté *Ioduro de Potasio* ni cap *sustancia Mercurial*. Per lo contrari, la missió del Roob estriba precisament en contrarrestar los efectes de tals sustancias, tan desastrosos pera la salut, ja que com es sabut causan malaltias no molt fácils de curar. Lo Roob te además la ventatja de poderse usar ab profit en cualsevol mes del any. Als incrédols se 'ls hi admet lo pago una vegada curats, previ lo tracte especial y exclusiu ab l' inventor. *Carrer Diputació, 435, Barcelona.*—Preu de la **Injecció Costanzi**, pessetas 4. Preu dels Confits antivenéreos pera quins no vulguin usar injeccions, pesseta 5. Roob antisifilítich, lo Frasco, pessetas 4. Pera provincias afegir pessetas 1'00. Dits medicaments están de venta en totas las Farmacias. A Reus en la Farmacia de **D. Anton Serra**, Arrabal de Santa Anna, *80*, en la del **Dr. Carpa** y en la Droguería de **D. Francisco Freixa** Plassa de Prim, 1.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Octubre de 1900

Linea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirán de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos-Aires los magnífichs y rápits vapors francesos

lo dia 11 de Octubre lo vapor «Espagne»
lo dia 21 de » lo vapor «France»

ALTAS

Y

BAIXAS

pera la contribució

Se 'n venen en la Imprempta d' aquest diari.

Invitación para participar á la próxima

GRAN LOTERÍA DE DINERO

500,000

MARCOS

ó aproximadamente

PESETAS 800.000

como premio mayor pueden ganarse en caso mas feliz en la nueva gran Lotería de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo

ESPECIALMENTE:

1	Premio á M	300000
1	Premio á M	200000
1	Premio á M	100000
1	Premios á M	75000
2	Premio á M	70000
1	Premio á M	65000
1	Premio á M	60000
1	Premio á M	55000
2	Premios á M	50000
1	Premio á M	40000
1	Premio á M	30000
1	Premios á M	20000
16	Premios á M	10000
56	Premios á M	5000
102	Premios á M	3000
156	Premios á M	2000
4	Premios á M	1500
612	Premios á M	1000
1030	Premios á M	300
36053	Premios á M	169
20968	Premios á M	250, 200, 150, 148, 115, 100, 78, 45, 21.

La Lotería de dinero bien importante autorizada por el Alto Gobierno de Hamburgo y garantizada por la Hacienda púbica de Estado, contiene *billetes* **118.000** de los cuales **59.010** deben obtener premios con toda seguridad.

Todo el capital incl. 58890 billetes gratuitos importa

Marcos 11,618.400

ó sean aproximadamente

PESETAS 19.000.000

La instalación favorable de esta Lotería está arreglada de tal menera, que todos los arriba indicados 59.010 premios hallarán seguramente su decisión en 7 clases sucesivas.

El premio mayor de la primera clase es de marcos 50.000, de la segunda 55.0 0 asciende en la tercera á 60,000, en la cuarta á 65.000, en la quinta á 70.000 en la sexta á 75.000 y en la séptima clase podria en caso mas feliz eventualmente importar 500.000, especialmente 300.000, 200,000 marcos etc.

La casa infrascrita invita por la presente á interesarse en esta gran loteria de dinero. Las personas que nos envian sus pedidos se servirán añadir á la vez los respectivos importes en billetes de Banco, ó sellos de correo remitiendonoslos por Valores declarados, ó en libranzas de Giros Mutuos sobre Madrid, o Barcelona, estendidas á nuestra orden ó en letras de cambio facil á cobrar, por certificado.

Para el sorteo de la primera clase cuesta:

1 BILLETE ORIGINAL ENTERO PESETAS 10
1 BILLETE ORIGINAL MEDIO PESETAS 5

El precio de los billetes de las clases siguientes, como tambien la instalación de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los pormeneres se verá del prospecto oficial.

Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como tambien el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envia á todo interesado la lista oficial de los números agraciados, prevista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica segun las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantia del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convendria á los interesados, los billetes podrán devolvérsenos pero siempre antes del sorteo y el importe remitidonos será restituido. Los pedidos deben remitirsenos directamente lo mas pronto posible pero siempre antes del

15 Octubre 1900

Valentin y Comp.

HAMBURGO

ALEMANIA

Para orientarse se envia gratis y franco el prospecto oficial á quien lo pida